

FISE OY:N LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ LAIKSI RAKENTAMISLAIN MUKAISTEN RAKENTAMISEN LUONNOLLISTEN HENKILÖIDEN PÄTEVYYKSIEN TOTEAMISESTA

Rakennus-, LVI- ja kiinteistöalan henkilöpatvyydet FISE Oy lausuu seuraavaa:

Yleistä

Rakennus-, LVI- ja kiinteistöalan henkilöpatvyydet FISE Oy on 19 rakennusalan järjestön omistama organisaatio, joka on todennut sitten perustamisensa 2003 yli 25 000 rakennusalan toimihenkilöpatvyyttä. FISE Oy:llä on 81 eri patvyyksnimikettä ja voimassa olevia patvyyksiä rekisterissä on noin 9 500. FISE:n toiminta perustuu eurooppalaisen henkilösertifiointia koskevaan standardin SFS-EN ISO/IEC 17024.

FISE:n tavoitteena on rakentamisen laadun parantaminen, rakennusalalla olevien henkilöiden kehittymisen edistäminen ja henkilöpatvyyksiin liittyvän yhdenmukaisen informaation tuottaminen toimialalle. FISE noudattaa toiminnassaan ehdotonta puolueettomuutta, oikeudenmukaisuutta ja luottamuksellisuutta.

Laki rakentamisen luonnollisten henkilöiden patvyyksien toteamisesta

Esityksen pääasiallinen sisältö (s.1)

Laissa säädettäisiin ympäristöministeriön velvollisuudesta antaa todistuksia niistä ammattipatvyyden tunnustamista annetun lain (1384/2015), myöhemmin ammattipatvyytlaki) mukaisten ulkomaisten tutkintojen vastaavuuden tunnustamisesta rakentamisen tutkintojen osalta.

<https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20151384>

Kommentti:

Lakiesityksen perusteluista tuleekin käydä selvästi ilmi tarkoittaako tämä, että opetus- ja kulttuuriministeriöllä säilyy em. lain pykälässä 27 § Viranomaistoiminnan yhteensovittaminen ja kansalaisten neuvonta säädetyt tehtävät vai siirtyvätkö ne rakentamisen tutkintojen osalta Ympäristöministeriölle yhdessä ulkomaalaisten tutkintojen vastaavuuden arvioinnin kanssa.

4.1 Keskeiset ehdotukset (s.9)

Suunnittelijoille ja työnjohtajille tulisi velvollisuus osoittaa patvyytensä rakentamislain ja sen perusteella annettujen säännösten mukaisesti tehtäviin enintään seitsemän vuoden määräajaksi annettavalla patvyystodistuksella. Yhdellä henkilöllä voisi olla useita patvyyksiä. Hakija voisi hakea todistuksen lyhyemmäksi aikaa.

Kommentti:

Patvyyden myöntämiseen kuluu sama työmäärä ja kustannus, riippumatta myönnettävän patvyyden pituudesta, joten patvyyksiaikaa lyhentämällä ei patvyyden hintaa saada laskettua. Sitä vastoin tavanomaisessa luokassa, jossa patvyyden edellytyksenä on vain tutkintotodistus, työmäärä on vähäisempi, jolloin myös patvyyden hinta voisi olla hieman alhaisempi.

4.2.1.1 Vaikutukset kotitalouksiin (s.10–12)

Rakennushankkeen luvan tai suunnittelutyön hintaan keskitetty sertifiointijärjestelmä vaikuttaisi vähäisesti. Rakentamislupaa haettaessa jokaisesta työnjohtajasta ja suunnittelijasta olisi toimitettava sähköinen todistus rakennusvalvontaan. Käytännössä todistus olisi lähes aina sähköinen. Todistuksen hinnoittelu perustuisi hakijan maksamiin todistusmaksuihin.

Yksittäisten vähäisen tason sivutoimisten projektien suunnittelijoille toimitelimen sertifiointimaksun hintaa ei välttämättä ole perusteltua periä kokonaisuudessaan. Tämä voitaisiin ottaa huomioon maksuperusteita määriteltäessä.

Kommentti:

Koska tässä vaiheessa ei ole rakentumassa esityksessä mainittua rakennetun ympäristön tietojärjestelmää (RYTJ), joka mahdollistaisi ”platform of trust” tyyppisen tiedon vaihdon eri rekistereiden välillä, on FISE testaamassa ”point to point” -menetelmää, jossa pätevyystieto hakijan toimesta siirtyy sähköisesti FISE:n pätevyysrekisteristä rakennusvalvontaviranomaisen järjestelmiin. Mahdollista on myös, että hakija käy lataamassa pätevyysrekisteristä pdf-muotoisen pätevyystodistuksen, jonka hän toimittaa sähköpostitse rakennusvalvontaviranomaisille. Käsityksemme mukaan rakennusvalvontaviranomaisten käyttämät sähköiset järjestelmät edellyttävät pdf-muotoisen todistuksen liittämistä erikseen hakemukseen.

Kuten edellä todettiin, pätevyyden toteaminen on työmäärältään ja kustannukseltaan sama riippumatta pätevyyden kestoista. Mikäli tarkoitus on helpottaa kertarakennuttajien tai yksittäisten, sivutoimisten suunnittelijoiden ja työnjohtajien taloudellista taakkaa, parempi vaihtoehto olisi tarjota hankekohtaista pätevyyden arviointia ja rekisteröitymistä.

2 §. Soveltamisala (s. 27)

Tätä lakia sovelletaan rakentamislainsäädännön määrittelyyn pätevyyden osoittamiseen rakennusvalvonnalle rakentamisluvan käsittelyn yhteydessä, kun pätevyyden osoittamiseen vaaditaan rakentamislain 5: ien mukaan todistus. Rakentamislainsäädännössä on tarkemmin määritelty eri suunnittelu- ja työnjohdottehtävien pätevyysalat ja -tasot sekä niihin vaadittava koulutus ja kokemus. Rakennusten rakentamisen osalta on useissa erityislaeissa määritelty erityisiä todistusten menettelyjä, mutta tämä laki koskee vain rakentamislain mukaisia suunnittelu- ja rakentamistehtäviä, ellei toisin säädetä.

Kommentti:

Suunnittelu-, työnjohto- ja erityisalojen kelpoisuusvaatimukset tulee määrittellä tarkasti vähintään asetustasolla. Olisi tärkeää, että määrittelyt olisivat olemassa rakennuslain ja tämän lain astuessa voimaan. Nykyiset suunnittelu-, työnjohto ja erityisalojen kelpoisuusvaatimukset on määriteltävä yksityiskohtaisesti ympäristöministeriön ohjeissa YM2/601/2015 ja YM4/601/2015.

4 §. Hakemus toimitelimeksi (s.28)

Henkilöstön asiantuntemuksen arviointi perustuu henkilökunnan koulutukseen ja kokemukseen. Lisäksi huomioon otetaan käytännön toiminnassa osoitettu pätevyys. Henkilökunnan pätevyys osoitetaan koulutusta ja kokemusta koskevilla todistuksilla.

Toimitelimelle voi toimintaa suorittaessa syntyä tahattomasti tai tuottamuksesta suuri korvausvastuu. Jotta sivulliset tai asianosaiset eivät kärsisi kohtuutonta taloudellista vahinkoa, toimitelimen on hankittava mahdollisten korvausten varalta vastuuvakuutus. Myös siihen rinnastettava muu järjestely tulee kysymykseen.

Kommentti:

Asiaa on kommentoitu kohdassa 7 § virkavastuu.

6 § Rakentamisen ulkomaiset tutkinnot (s.30)

Nykyisin Opetushallitus päättää ulkomaisten rakentamisen tutkintojen vastaavuudesta kyseisen yleissäännöksen perusteella.

Rakentamislaisissa säädettävä pakollinen pätevyuden todistusmenettely rakentamisen suunnittelu- ja työjohtotehtäviin tekee näistä ammateista ammattipätevyyslain mukaisen säännellyn ammatin. Ammattipätevyyslain mukaan oikeudesta harjoittaa ammattia toisessa maassa hankitun ammattipätevyuden perusteella päättää sama taho, joka myöntää oikeuden kyseisen ammatin harjoittamiseen Suomessa suoritettujen tutkintojen tai koulutuksen perusteella. Päätökset ammattipätevyyslain mukaisten rakentamislaisissa tarkoitettujen tutkintojen vastaavuudesta siirtyvät ympäristöministeriön toimialalle.

Kommentti:

Opetushallitus tekee nykyisin arvion rakennusalan tutkintojen rinnastettavuudesta (koulutus-taso) eikä ota kantaa tutkintojen sisällölliseen vastaavuuteen suhteessa suomalaisiin tutkintoihin.

Edellä mainituissa ammateista arkkitehdin ammatti on yksi ammattipätevyysdirektiivin (2005/36/EY) seitsemästä automaattista ammattipätevyuden tunnustamista nauttivista ammattiteista EU:n sisämarkkina-alueella. Tämä tarkoittaa, että EU:n alueelta tulevat direktiiviin liitteen V.7 ja VI notifioidut arkkitehdin tutkinnot yhdessä mahdollisten liitännäistodistuksineen tulisivat nauttimaan automaattista ammattipätevyuden tunnustamista tässä tilanteessa myös Suomessa. Näiden tutkintojen osalta ei tällöin voida pätevyuden toteamisen osalta noudattaa kansallista rakentamislakiin perustuvaa tutkinnon akateemiseen tason mukaista vaatimusluokkaa arviointia. Vrt. Viron lainsäädäntö direktiiviin perustuvasta arkkitehtien automaattisen ammattipätevyuden tunnustamisesta.

Vastaavasti vaatimus rekisteröinnistä ja tätä kautta arkkitehdin ammatin harjoittamisen sääntely rakennussuunnittelutehtävissä synnyttää tarpeen täydentää ammattipätevyysdirektiivin liitteen V.7. Arkkitehdit suomalaisten tutkintojen automaattisen ammattipätevyuden tunnustamisen edellytyksiä (rekisteröintivaatimuksen lisäys sarakkeeseen "Koulutuksesta annettuun asiakirjaan liitettävä todistus"). Toimiiko ympäristöministeriö tällöin myös tahona, joka vastaa EU:n jäsenmaiden toimivaltaisten viranomaisten tiedusteluihin suomalaisia arkkitehteja koskien?

7 §. Virkavastuu (s.30)

Esteettömyysperiaatteen lisäksi toimielimen toimihenkilöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen hoitaessaan tämän lain mukaisia tehtäviä, sillä kysymys on julkisen vallan käytöstä. Samoin toimihenkilöön sovelletaan vahingonkorvauslain (412/1974) mukaista vahingonkorvausvastuuta koskevia säännöksiä, kun hän hoitaa tämän lain mukaisia tehtäviä.

Kommentti:

Keihin kaikkiin virkavastuu ulottuu? Esim. FISE:n pätevyyslautakuntien jäsenet toimivat tällä hetkellä asiantuntijoina vapaaehtoisuusperiaatteella. Asiaa on kommentoitu kohdassa 7 § virkavastuu.

8 §. Toiminnan keskeyttäminen (s.31)

Sytä kirjallisen varoituksen antamiseen tai toiminnan keskeyttämiseen ovat 1) toiminnassa ei noudateta tämän lain tai sen nojalla annettuja säännöksiä; 2) tehtävää ei ole suoritettu hyvän hallinnon ja hyvän rakennustavan mukaisesti; 3) toimielin on rikkonut valtuutus päätöksessä asetettuja ehtoja.

Kommentti:

Kyseessä on henkilöpatenttien myöntämistehtävä, joten mielestämme hyvä rakennustapa ei voi ohjata toimintaa.

10 § Todistus (s.31)

Pykälän 3 momentin mukaan ympäristöministeriö voi erityisestä syystä myöntää todistuksia.

Kommentti:

Tällaisessa tapauksessa myös ministeriössä asiaa hoitavien virkamiesten asiantuntemukselle on asetettava vastaavat vaatimukset kuin ympäristöministeriön valtuuttaman toimielimen henkilöstölle.

11 §. Rekisteri myönnettyistä todistuksista (s.32)

Rekisteriin merkitään myös rakennusvalvonnan ilmoitus rakentamislain 73 §:ssä ja 77 §:ssä mainitusta lainvoimaiseen päätökseen perustuvasta rajoituksesta sen voimassaolon ajaksi.

Toimielimen on pidettävä rekisteriä myöntämistään voimassa olevista todistuksista. Toimielin toimii EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen (EU 2016/679) mukaisena rekisterinpitäjänä. Rekisterin ylläpitämisen velvoitteista ja vastuista on säädetty erikseen. Rekisteristä on poistettava tiedot, kun todistuksen voimassaolo lakkaa.

Toimielin ylläpitää voimassa olevista todistuksista julkista rekisteriä, joka sisältää rekisterin käyttötarkoituksen kannalta tarvittavat minim tiedot. Tämä helpottaa viranomaistoimintaa ja valvontaa. Lisäksi kansalaiset ja yritykset voivat yleisesti hyödyntää luotettavaa tiedostoa hakiessaan hankkeisiinsa päteviä suunnittelijoita tai työnjohtajia.

Kommentti:

RL 73 § säännöskohtaiset perustelut: Rakennusvalvontaviranomaisen olisi tehtävä pyydettäessä päätös suunnittelijan kelpoisuudesta toimia suunnittelutehtävässä. Säännöskohtaisissa perusteluissa ei avata minkälaisesta rajoituksesta voisi olla kyse. Rakentamislain em. säännöskohtaisissa perusteluissa todetaankin, että päätös tehdään vain pyydettäessä.

FISE kannustaa KIRA-alan ammattilaisia elinikäiseen oppimiseen esim. luomalla FISE:n pätevyyspalveluun henkilökohtaisen tilin, johon henkilö voi tallentaa tutkintotodistukset ja referenssit työuran alusta alkaen, jolloin tieto on hänen käytettävissä pätevyyttä haettaessa. FISE:n julkisesta pätevyysrekisteristä pätevyystieto poistuu pätevyuden vanhetessa, mutta henkilön luoma tili tietoineen säilyy esim. mahdollista myöhempää pätevyuden hakua varten. Henkilö voi halutessaan lopettaa tilin. Pätevyyskäsittelyn kannalta olisi hyvä myös, että pätevyysrekisterin historiatieto säilyy rekisterinpitäjällä, vaikka pätevyuden julkinen näkyminen lakkaakin, sillä vanhentunutta pätevyystietoa tarvitaan usein uutta pätevyyttä myönnettäessä.

12 §. Todistuksen voimassaolon päätyminen (s.33)

Hakijan voi hakea pätevyyttä lyhyemmäksi ajaksi. Todistuksen myöntämisen perusteet ovat kuitenkin samat.

Pykälän 2 momentin mukaan todistus voidaan peruuttaa, jos se perustuu olennaisesti väärin selvityksiin. Hakija vastaa esittämiensä tietojen oikeellisuudesta. Toimielin vastaa myöntämänsä todistuksen tietojen oikeellisuudesta ja on velvollinen huolehtimaan todistuksessa tai sen perustana olevien tietoonsa tulleiden virheiden oikaisemisesta. Mikäli todistuksen myöntäminen on perustunut oleellisesti virheellisiin tietoihin, todistus on peruttava todistuksen saajan kuulemisen jälkeen. Päätöksen peruuttamisesta tekee todistuksen myöntänyt toimielin.

Kommentti:

Kuten edellä on todettu, pätevyuden myöntämiseen menee sama työmäärä ja kustannus, riippumatta myönnetyn pätevyuden pituudesta, joten pätevyysaikaa lyhentämällä ei pätevyuden hintaa saada laskettua. Sitä vastoin tavanomaisessa luokassa, jossa pätevyuden edellytyksenä on vain tutkintotodistus, voisi pätevyuden hinta olla hieman alhaisempi.

Kuka vastaa todistuksen peruuttamisesta, mikäli todistuksen myöntämän toimielimen toiminta on keskeytetty tai valtuutus peruutettu?

12.1 Hallintotehtävän antaminen muulle kuin viranomaiselle (s.37)

Rakentamislain 71 §:ssä ja 75 §:ssä säädetään tarkasti pätevyysalojen ja -tasojen vaatimusten kriteerit. Hakijan täyttäessä pätevyuden vaatimuksen kriteerit valtuutetun toimielimen on myönnettävä hakijalle pätevyystodistus.

Kommentti:

Suunnittelu-, työnjohto- ja erityisalojen kelpoisuusvaatimukset tulee määritellä tarkasti vähintään asetustasolla. Olisi tärkeää, että määrittelyt löytyvät rakennuslain ja tämän lain astuessa voimaan. Nykyiset suunnittelu-, työnjohto ja erityisalojen kelpoisuusvaatimukset on määriteltä yksityiskohtaisesti ympäristöministeriön ohjeissa YM2/601/2015 ja YM4/601/2015.

3 § Valtuutettu toimielin (s.42)

Ympäristöministeriö voi valtuuttaa hakemuksesta Suomessa rekisteröidyn yrityksen tai yhteisön myöntämään luonnolliselle henkilölle rakentamislaisissa tarkoitettuja todistuksia pätevydestä rakentamisessa. Myös ympäristöministeriö voi myöntää todistuksen, jos siihen on erityinen syy. Valtuutus voidaan rajata hakemuksessa esitettyä toimintaa suppeammaksi. Päätökseen voidaan liittää toiminnan valvomiselle tarpeellisia ehtoja.

Valtuutetulla toimielimellä tulee olla

- 1) koulutukseltaan ja kokemukseltaan pätevät henkilökunta hakemaltaan suunnittelualalta tai työnjohtotehtävän alalta;
- 2) tekniset, hallinnolliset ja taloudelliset edellytykset tehtävän hoitamiseen;
- 3) monijäseniset eri pätevyysalojen asiantuntijalautakunnat, jotka päättävät todistuksien myöntämisestä.

Kommentti:

Valtuutetun toimielimen tunnistaminen on ratkaisevan tärkeää, koska se määrittelee myöhemmin käsiteltävät vastuulliset tahot (virka- ja vahingonkorvausvastuu).

Esim. Fise Oy:n toiminta on organisoitu seuraavasti:

Fise Oy:n hallituksessa kullakin omistajataholla on edustus. Hallituksen vahvistaman toimintamallin (2020) mukaisesti hallitus muun ohessa nimittää pätevyyslautakunnat, hyväksyy pätevyysnimikkeet, päättää pätevyysvaatimukseen liittyvistä yleisistä linjauksista ja hyväksyy pätevyyskohtaiset pätevyysvaatimukset.

Sihteerijärjestöt vastaavat pätevyyslautakuntien työstä FISE Oy:n kanssa tehdyn sopimuksen perusteella ja suorittavat toimintamalliin kirjattuja hakemusten käsittelyyn ja pätevyuden vahvistamiseen liittyviä toimia ja mm. kirjaa myönnettyt pätevyudet FISE Oy:n pätevyysrekisteriin.

Fise Oy:n nimittämät, sihteerijärjestöjen ylläpitämät pätevyyslautakunnat käsittelevät ja päättävät pätevyyshakemukset.

Vastuukysymysten osalta on olennaista havaita se oikea taho, joka pätevyyshakemuksia käsittelee ja päätöksiä tehtäessä käyttää julkista valtaa. Käytännössä sitä käyttävät sihteerijärjestöt ja pätevyyslautakunnat. On kuitenkin selvää, että ne toimivat FISE Oy:n lukuun ja sen päätösten pohjalta.

Miten tarkasti tätä henkilökunnan alakohtaista koulutus- ja kokemusvaatimusta on syytä rajata, koska pätevyysien myöntämiseen liittyvä asiantuntemus on pätevyyslautakuntien sihteeereillä ja pätevyyslautakuntien jäsenillä.

Lakiluonnoksessa ei käy ilmi onko valtuutus toistaiseksi voimassa oleva vai määräaikainen?

6 § Rakentamisen ulkomaiset tutkinnot (s.43)

Ympäristöministeriö myöntää todistukset niistä ammattipätevyden tunnustamisesta annetun lain (1384/2015) mukaisen rakentamisen tutkintojen vastaavuuksista, joka liittyvät rakentamislain mukaisiin tutkintoihin.

Ympäristöministeriö valtuuttaa toimielimen antamaan 1 momentissa tarkoitetun todistuksen ulkomaisen tutkinnon vastaavuudesta osana todistuksen myöntämistä.

Kommentti:

Lakiesityksen perustelujen mukaan olisi tarkoituksenmukaista, että ympäristöministeriön valtuuttama toimielin huolehtisi jatkossa ulkomaisten tutkintojen vastaavuudesta annettavista todistuksista rakentamisen sektorin osalta. Perustelujen mukaan tällöin ulkomaisten tutkintojen sisällön arviointi siirtyisi rakentamisen ammattilaisille, jotka käsittelevät kotimaisten tutkintojen pätevyyksien sisältöjä.

Lakiesityksen perusteluissa sekoitetaan kaksi asiaa: tutkinnon tason rinnastaminen suhteessa kotimaisiin tutkintoihin ja tutkintoon sisältyneiden opintosuoritusten vastaavuuden arviointi suhteessa kunkin pätevyyden vaatimukseen. Ulkomaisen tutkinnon tason rinnastamisesta suomalaisiin tutkintoihin on tähän asti vastannut Opetushallitus. Hakijoiden opintosuoritusten vastaavuusarviointi taas on tehty ja on jatkossakin tarkoituksenmukaisinta tehdä pätevyyslautakunnissa.

Opetushallitus edustaa parasta asiantuntijuutta arvioimaan ulkomaisten tutkintojen vastaavuutta. Sen vuosittain myöntämistä noin 1400 ulkomaisten tutkintojen vastaavuustodistuksesta ainoastaan satakunta kohdistuu rakentamisalalle. Tutkinnon rinnastettavuuden arvioinnin siirto ympäristöministeriön valtuuttamalle toimijalle johtaisi rinnakkaisen järjestelmän rakentamiseen ja todennäköisesti pidentäisi käsittelyaikoja.

Opetushallitus toimii lisäksi ammattipätevyysdirektiivin kansallisena tukikeskuksena ja on siten velvollinen antamaan tietoa toimivaltaisille viranomaisille ja muiden maiden tukikeskuksille. Todennäköisesti vähänkään epäselvissä tapauksissa ympäristöministeriön valtuuttama toimija joutuisi pyytämään lausuntoa opetushallitukselta, joka johtaisi kaksinkertaisten resurssien käyttöön.

Edellä esitetyn perusteella ulkomaisten tutkintojen vastaavuustodistusten myöntäminen esitetään jatkossakin pidettävän Opetushallituksen vastuulla.

7 § Virkavastuu (s. 43)

Valtuutetun toimielimen toimihenkilöön ja asiantuntijaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen hoitaessaan tämän lain mukaisia tehtäviä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

Kommentti:

Perustuslain 124 §:n mukaan merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan antaa vain viranomaiselle. Lakiesityksessä olisi syytä tarkentaa tarkoitetaanko asiantuntijoilla tässä ainoastaan valtuutetun toimielimen henkilökuntaa vai koskeeko virkavastuu myös rakennusalan asiantuntijoista koostuvia pätevyyslautakuntien jäseniä.

Olennaista on kyetä selkeästi laista tunnistamaan, mikä ja ketkä ovat niitä, joilla ko. vastuu olisi. Säännöstekstin mukaan ”Valtuutetun toimielimen toimihenkilöön ja asiantuntijaan sovelletaan rikosoikeudellista...jne.”. Myös esityksen perustelutekstistä 7§ 3. kpl ”toimielimen toimihenkilöön sovelletaan...”. Kuka tai mikä on toimihenkilö FISE Oy:tä ajatellen?

Toimihenkilöstatusta ei ole määritelty vastuupykälässä eikä em. perustelussa. Sen sijaan perusteluissa 7§ 1. kpl kuvataan toiminta julkisen vallan käyttämiseksi ja ”Toimielimen henkilöstö ja asiantutijaelimen jäsenet käyttävät julkista valtaa suorittaessaan tämän lain mukaisia tehtäviä”

Oletettavasti esityksessä tarkoitetaan ulottaa tuo virkamiesvastuu koskemaan henkilöstöä ja asiantuntijaelimen jäseniä. Jos niin on, olisi asia selkeyden vuoksi kirjattava samalla tavalla säännöstekstiin: ”7§: Valtuutetun toimielimen henkilöstöön ja asiantuntijaelimen jäseniin sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen hoitaessaan tämän lain mukaisia tehtäviä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa.”

Mikäli FISE Oy tulee hyväksytyksi valtuutetuksi toimielimeksi tämä vastuutahomääritys merkitsisi FISE Oy:n toimihenkilöitä ja kaikkia pätevyyslautakuntien jäseniä kunkin hoitaessa ko. laissa säädettyä tehtävää.

Vastuun sisältö:

Toiminta olisi julkisen vallan käyttämistä ja vastuun ulottuvuus sen vuoksi laaja. Se sisältäisi vastuun kenelle tahansa, jonka vahinko olisi seurausta huolimattomasta menettelystä. Korvausvastuu edellyttää aina, että voidaan osoittaa syy-seuraussuhde huolimattomuuden ja syntyneen vahingon välille. Rakennustyömaalla aiheutunut vahinko tuskin on riittävän läheisessä syy-seuraussuhteessa väärin perustein myönnettyyn pätevyyteen. Virkatyö perustuu lähes aina päätöksentekoon, joka sisältää harkintaa. Päätös, joka myöhemmin osoittautuu vääräksi, ei ole osoitus huolimattomuudesta.

Yksittäisen henkilön vastuu on ns. isännänvastuun piirissä ja rajoittuu siihen, mikä ”harkitaan kohtuulliseksi ottamalla huomioon vahingon suuruus, teon laatu, vahingon aiheuttajan asema, vahingon kärsijän tarve sekä muut olosuhteet. Jos viaksi jää vain lievä tuottamus, ei vahingonkorvausta ole tuomittava”. Korvauksesta vastaisi ensisijaisesti aina se, jonka lukuun tehtävää on suoritettu (isännänvastuu) ja vasta sitten yksityishenkilöltä, jos korvausta ei siltä saada perittyä. FISE Oy olisi / sen pitäisi olla tuo taho.

”Julkisyhteisö” vastaa vahingosta vain, jos toimen tai tehtävän suorittamiselle sen laatu ja tarkoitus huomioon ottaen kohtuudella asetettavia vaatimuksia ei ole noudatettu. Tämä olisi taas / pitäisi olla FISE Oy, ja se siis vastaisi pätevyyslautakunnan ja/tai sihteerijärjestön laiminlyönneistä / huolimattomuuksista.

Vahingonkorvauslaissa on (3. luku 4§) säännös koskien valtiota ja kuntaa: jos niiden päätöksen seurauksena vahinkoa kärsinyt on pätevältä syyttä jättänyt hakematta päätökseen muutosta, ei ole oikeutta hakea korvausta vahingosta, jolta muutosta hakemalla olisi voinut välttyä.

Vastaava säännös tulisi lisätä koskien valtuutettua toimielintä esim. lisäyksenä 7 §:n: ”Valtuutetun toimielimen henkilöstöön ja asiantuntijaelimen jäseniin sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen hoitaessaan tämän lain mukaisia tehtäviä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa. Valtuutettuun toimielimeen sovelletaan myös mitä vahingonkorvauslain 3:4§:ssä on valtion ja kunnan ratkaisujen osalta säädetty”.

8 § Toiminnan keskeyttäminen (s.44)

Ympäristöministeriö voi antaa kirjallisen varoituksen tai keskeyttää toiminnan harjoittamisen kolmeksi kuukaudeksi, ellei puutetta kehotuksesta huolimatta korjata, jos

2) tehtävää ei ole suoritettu hyvän hallinnon ja hyvän rakennustavan mukaisesti;

Kommentti:

Kyseessä on henkilöpatenttien myöntämistehtävä, joten mielestämme hyvä rakennustapa ei voi ohjata toimintaa.

9 § Valtuutuksen peruuttaminen (s.44)

Ympäristöministeriön on peruutettava valtuutus, jos:

- 1) toimielin ei enää täytä valtuutuksen edellytyksiä eikä ole määräajassa korjannut niissä olevia puutteita;*
- 2) jos toimielimen toiminta on keskeytetty eikä toimielin ole kohtuullisessa ajassa poistanut toiminnan keskeyttämiseen johtaneita syitä;*
- 3) toimielin on asetettu konkurssiin.*

Kommentti:

Mikä on menettelytapa, mikäli toimija itse haluaa luopua patenteiden myöntämisestä?

11 § Rekisteri myönnettyistä todistuksista (s.45)

Toimielimen on pidettävä rekisteriä myöntämistään voimassa olevista todistuksista.

Toimielin toimii rekisterinpitäjänä 1 momentissa tarkoitetun rekisterin osalta.

Rekisteri sisältää seuraavat tiedot:

- 5) rakentamislain 73 §:n ja 77 §:n nojalla kunnan rakennusvalvontaviranomaisen lainvoimaisella päätöksellä antaman rajoituspäätöksen tunnistetiedot ja rajoituksen voimassaolo.*

Kommentti:

Mikä on toimintatapa viranomaisten tekemien rajoitusten kirjaamisessa, velvoitetaanko rakennusvalvontaviranomainen tietojen kirjaamiseen patentesrekisteriin?

12 § Todistuksen voimassaolon päätyminen (s.45)

Todistus voidaan myöntää enintään seitsemäksi vuodeksi.

Todistus voidaan peruuttaa todistuksen myöntäjän toimesta, jos se perustuu olennaisesti väärin selvityksiin.

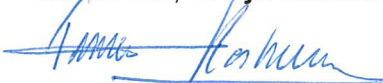
Kommentti:

Esityksestä puuttuu mahdollisuus peruuttaa patentti, jos henkilö todettaisiin julkisen vallan toimista epäpatentiksi tai muutoin toimisi todennetusti epäammattimaisesti. Esimerkkinä tuomion saaneet kuntotarkastajat, joilta on tuomioiden jälkeen nykyisin poistettu patentti.

Ehdotamme muutosta: Todistus voidaan peruuttaa todistuksen myöntäjän toimesta, jos se perustuu olennaisesti väärin selvityksiin tai patentin haltijan todetaan kiistattomasti toimivan voimassa olevien lakien ja asetusten vastaisesti.

Helsingissä 30.8.2022

Rakennus-, LVI- ja kiinteistöalan henkilöpatentit FISE Oy

Timo Korhonen
Toimitusjohtaja